

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literární teorie

Výstavba prozaického textu

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Kateřina Francová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

Nebe zůstalo i na Velký pátek zataženo dlouhými šedivými závoji, ale vzduch byl vlhý a klidný. Na ulicích bylo vidět květiny, narcisy, fialky. Petr jich několik koupil a Lucie je nesla. Šli po tichém Zlatnickém náměstí a prošli kolem Čisté Matky Boží. Působ starého města, zalitého tlumeným světlem, obklopoval je svou velebnou lahodou. Na náměstí svatého Gervasia se před nimi rozlétl houf holubů. Dívali se za nimi, jak poletují kolem chrámového průčelí, jeden z nich usedl na hlavu kamenné sochy. Nahoře na průčelních schodech, když se již chystali vkročit do chrámu, Lucie se obrátila a spatřila ve vzdálenosti několika kroků mezi scházejícími se věřícími asi dvanáctiletou rusovlasou dívku, opírala se, obě ruce majíc zdviženy nad hlavu, o průčelí a pohlížela na ni. Měla jemnou, poněkud archaickou tvářičku středověké sošky, s úsměvem záhadným, roztomilým, produševněným a něžným. Také Lucie se na ni usmála a ukázala ji Petrovi. Ale dívčin pohled se vznesl na ni a náhle se zděsil. A děvčátko, zakryvši si tvář dlaněmi, zmizelo.

„Co se jí stalo?“ zeptala se Lucie.

Ale Petr se nedíval.

Vešli. Nad hlavami jim vrkal holub. Poslední zvuk zvenčí. Pařížský ruch pohasl. Šíré nebe zmizelo. Velebné tóny varhan, mohutné klenby, kamenná a zvuková opona, to vše je oddělilo od světa. Zastavili se v postranní lodi, vlevo od vchodu mezi druhou a třetí kaplí. Usedli na schody ukryté před pohledy ostatních lidí a schoulili se k sobě ve výklenku pilíře. Seděli zády ke kruchtě, a když zdvihli oči, viděli horní část oltáře, kříž a barevná okna v poboční kapli. Krásné písně plakaly svým zbožným smutkem. Petr a Lucie, dva mladí pohané, drželi se za ruku před tím velikým Přítelem v truchlícím kostele. A oba zároveň šeptali: „Veliký Příteli, před tebou se s ním, před tebou se s ní snoubím. Spoj nás! Vidíš naše srdce.“ A jejich prsty zůstaly spojeny, vpleteny do sebe jako proutky v košíku. Byli jediným tělem a tím tělem probíhaly vzrušené vlny tónů. Oddali se snění, jako by leželi v témž loži.

(Romain Rolland, Petr a Lucie: Praha, 1970, Odeon)

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Kateřina Francová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

1. Ke kterému literárnímu druhu se řadí výchozí text?
  - a) epika
  - b) epika s lyrickými prvky**
  - c) lyrika
  - d) lyrika s epickými prvky

2. Jaké je uspořádání kompoziční výstavby výchozího textu?
  - a) Celý výňatek má chronologickou kompoziční výstavbu.**
  - b) Do rámcového postupu je zařazen postup chronologický.
  - c) V textu je použit retrospektivní postup.
  - d) Uplatňuje se chronologický a retrospektivní postup.

3. Vyberte, která možnost z textu je pravdivá o vypravěči příběhu:
  - a) Vypravěčem je hlavní postava příběhu, je použita ich-forma.
  - b) Vypravěčem je jedna z hlavních postav příběhu, uplatňuje se ich-forma.
  - c) Vypravěč v textu je objektivní, uplatňuje se er-forma.**
  - d) Vypravěčem je sám autor, který příběh sám zažil, a příběh je psán v ich-formě.

4. Na základě reálií obsažených v textu určete co nejpřesněji dobu, ve které se odehrává děj výchozího textu – časoprostor textu:
  - a) letní Paříž plná květů
  - b) vánoční atmosféra Paříže
  - c) jarní velikonoční Paříž**
  - d) není z textu patrné

5. Která z možností nejpřesněji vystihuje využití slohových postupů ve výchozím textu?
  - a) Úvahový postup se mísí s postupem vyprávěcím.
  - b) Popisný postup se prolíná s postupem výkladovým.
  - c) Vyprávěcí postup se střídá s postupem popisným.**
  - d) Výkladový postup je odlehčen častým užitím postupu vyprávěcího.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Kateřina Francová.

6. Autorský postoj lze nejspíše charakterizovat jako:
- a) ironický
  - b) satirický
  - c) **vážný**
  - d) komický
7. Který prvek v textu můžeme chápat jako prvek dramatizující?
- a) **použití přímé řeči**
  - b) použití popisu prostředí
  - c) vložení úvahové pasáže
  - d) použití charakteristiky postavy
8. Který z následujících úseků výchozího textu není personifikací?
- a) **Jeden z nich usedl na hlavu kamenné sochy.**
  - b) Krásné písně plakaly svým zbožným smutkem.
  - c) Tělem probíhaly vzrušené vlny tónů.
  - d) Šíré nebe zmizelo.
9. Ve kterém z následujících úseků textu není využit básnický jazykový prostředek?
- a) Nebe zůstalo zataženo dlouhými šedivými závoji.
  - b) Obklopoval je velebnou lahodou.
  - c) Vpleteny do sebe jako proutky v košíku.
  - d) **Nad hlavami jim vrkal holub.**
10. Větu - *A děvčátko, zakryvši si hlavu dlaněmi, zmizelo*- můžeme upravit:
- a) **A děvčátko, které si zakrylo hlavu dlaněmi, zmizelo.**
  - b) A děvčátko, které si zakrývá hlavu dlaněmi, zmizelo.
  - c) A děvčátko, které si zakryje hlavu dlaněmi, zmizelo.
  - d) A děvčátko, co si zakrývá hlavu dlaněmi, zmizelo.
11. Který z následujících výrazů je v kontextu výchozího textu stylisticky příznakový?
- a) Chystali se vkročit do chrámu.
  - b) Zastavili se v postranní lodi.
  - c) **Prošli kolem Čisté Matky Boží.**
  - d) Seděli zády ke kruchtě.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Kateřina Francová.

12. *Petr a Lucie, dva mladí pohané, drželi se za ruku...*

Podtržená část výpovědi je z hlediska syntaktického:

- a) vsuvka
- b) přístavek**
- c) vedlejší věta přívlastková
- d) přívlastek volný

13. Jak byste podle svých čtenářských zkušeností charakterizovali téma novely?

- a) Příběh tragické lásky dvou mladých lidí v době války.**
- b) Příběh se zaměřuje na popis známých pařížských památek.
- c) Příběh romantické lásky, která končí svatbou dvou mladých lidí.
- d) Komický příběh o problémech první lásky dvou mladých lidí.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Kateřina Francová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod